

معلم خلاق

تغییر نظام آموزشی به منظور سازگاری آن با مقتضیات دوران بازسازی نشان می دهد که ضرورت و نیاز خلاقیت ، پیش از پیش احساس شده است ، در تغییر نظام آموزشی به تجدید نظرهایی کلی و اساسی در زمینه های مختلف نیاز داریم . در این مقاله سعی بر تعلیم و تربیت خلاق ، به ارتباط خلاق که یاد دهندگان با یادگیرندگان باید داشته باشند می پردازیم . برای ادامه حرکت به سوی تعلیم و تربیت خلاق و به منظور پرورش یادگیرندگان خلاق باید یاد دهندگان یعنی معلمان که ستون های اصلی نظام آموزشی هستند دارای خصوصیات خاصی باشند در این مقاله هدف آن است که بر مبنای دستاوردهای پژوهشگران و مطالعات و تجربیات اینجانب این خصوصیات را تحت سه عنوان بررسی می کنیم :

۱- خصوصیات معلم در ارتباط با یادگیرندگان که در برگیرنده ارتباط عاطفی ، آموزشی و اخلاقی (انضباطی) است .

۲- خصوصیات معلم در ارتباط با خود (خصوصیات شخصیتی)

۳- خصوصیات معلم در ارتباط با یادگیری و آموزش (فعالیت های شغلی) .

۱- خصوصیات معلم در ارتباط با یادگیرندگان

در زمینه خصوصیات معلم در ارتباط با یادگیرندگان سه زمینه عمده را مورد توجه قرار می دهیم . این زمینه ها به ترتیب عبارتند از :

الف : ارتباط عاطفی ب : ارتباط آموزشی

ارتباط عاطفی:

در ایجاد ارتباط عاطفی معلمان خلاق علاوه بر آنچه گفته شد به این گونه فعالیت ها باید بپردازند.

-تشویق و تقویت خلاقیت : بر اساس تحقیقاتی که در ایران توسط محققین انجام شده نشان می دهد که معلمان خلاق در کنار نگرش مثبتی که نسبت به خلاقیت دارند با ابراز علاقه و احترام به برقراری ارتباطی خلاق با یادگیرندگان بویژه یادگیرندگان خلاق ، این توانایی را به صورت های مختلف تایید و تشویق و تقویت می کنند.

-برقرار کردن رابطه عاطفی عمیق : بسیاری از معلمان خلاق مایل به برقرار کردن روابط عمیق و سالم بین خود و یادگیرندگان با یکدیگر هستند آنها بر این عقیده اند که این ارتباط صمیمانه و عمیق عاطفی محیط و شرایط مساعد را پرورش و توسعه خلاقیت فراهم می کنند. این معلمان نه تنها از انتقادات یادگیرندگان خود ناراحت نمی شوند بلکه آنها را تشویق به اظهار نظر و بیان انتقادات خود می کنند.

ارتباط آموزشی : نتایج حاصل از پژوهش ها و تجربیات عملی نشان داده که معلمان خلاق در ارتباط آموزشی خود با یادگیرندگان راههایی مثل استفاده از حواس ، استفاده از روش بحث و گفتگو ، امکان تجربه و خطا ، توجه به کیفیت تفکر ، تکیه بر کیفیت در مقابل کمیت یادگیری ، استفاده از روش کنکاش مغزی ، تکیه بر تفکر واگرا در مقابل تفکر همگرا ، توجه به تفاوت های فردی با یادگیرندگان و روش اداره کلاس را مد نظر دارند.

۲- خصوصیات معلم در ارتباط با خود (خصوصیات شخصیتی)

گفته می گوید ، اندیشیدن آسان است و عمل کردن مشکل ، اما مشکل ترین کارها عمل

کردن به آن چیزهایی است که می‌اندیشیم پس بررسی و پژوهش‌های کوتاه مدت و بلند مدت نشان داده که افراد خلاق از جمله معلمان خلاق در ابعاد ذهنی، عاطفی و اجتماعی دارای خصوصیتی هستند که در ابعاد ذهنی می‌توان به کنجکاوی شدید توأم با شک‌گرایی و روحیه تجربی (پویندگی) تمرکز حواس و استمرار در اندیشیدن، روان بودن در تولید اندیشه توأم با روانی کلام، انعطاف‌پذیری ذهنی به صورت آزمون، استقلال فکر و عمل، مهارت در بازسازی عقاید پشتکار و پایداری، اعتقاد به خویشتن با نگرش مثبت (خودباوری) و پرداخت.

۳- خصوصیات معلم در ارتباط با یادگیری و آموزش

بیش از نود درصد از معلمان خلاق معتقدند که خلاقیت در نظامی پا می‌گیرد که یادگیرنده در یادگیری خود نقش فعال و سازنده داشته باشد و معلم راهنما و تسهیل‌کننده باشد نه این که معلم مطالب را کاملاً پخته و خود نیز به فراگیر بخوراند بلکه بستر و راه را هموار و مناسب سازد آنان وظیفه مهم معلم را بنا کردن شناخت، تربیت ذهن برای منطقی‌اندیشیدن و تقویت تفکر خلاق می‌دانند و با تسلط بر آموخته‌های مختلف یا شناخت و به کارگیری روشهای ارزشیابی آموزشی و پرورشی.

منبع: مقاله "معلم خلاق" کریم بندانی" تهیه‌کننده: منیرشمس-واحد.شاوَره